

ТЕАТРАЛЬНА БІБЛІОТЕКА

ОЛЕКСІЙ САЦЮК

Скрипка
на камені

57

ВИДАВНИЦТВО МИКОЛИ ДЕНИСЮКА

Biblioteca Teatral Nº 2.

Olexij Saciuk

EL VIOLIN EN LA PIEDRA

DRAMA EN 3 ACTOS

Editorial Mykola Denysiuk

Buenos Aires

1952

Театральна Бібліотека ч. 2.

О л е к с і й С а ц ю к

С К Р И П К А Н А К А М Е Н І

П Р Е С А В З Д І Я Х

diasporiana.org.ua

Видавництво Миколи Денисюка

Буенос Айрес

1952

Всі права застережені

Обкладинка роботи Б. Крюкова

Друкарня — “Champion”, J. V. Gonzalez 2375
Buenos Aires

СКРИПКА НА КАМЕНІ

П'єса в 3-ох діях

ДІЄВІ ОСОБИ

СКРИПАЛЬ

ЖДАНКА

ПАНІ БАРНАДА

ПАН БАРНАДА

1-ий СТУДЕНТ

2-ий СТУДЕНТ

САВКА МУГИРЕВ

НЕЗНАЙОМИЙ

ВАСИЛИНКА

ДІДУСЬ

БАБУСЯ

ДІВЧИНКА

ПРОХОЖІ, ГУЧНОМОВЕЦЬ, ЮРБА,
РАДІОПРИЙМАЧ, НЕВИДИМИЙ ХОР
ЛІСУ.

ДІЯ ПЕРША

Парк. Час від часу відзвуки автомобільних сирен. Біля пам'ятника Скрипаль. У чорній пелерині, сиве волосся спадає на плечі. Він грає уривок з "Концерту" Паганіні, байдуже, що прохожі не слухають його. Студенти, що сидять на лавочці, нетерпеливо чекають, щоб перестав. Але безнадійно.

1-ий СТУДЕНТ: — От завзявся! Не дасть спокійно поговорити. І який дідько його сюди приніс!

2-ий СТУДЕНТ: — Не звертай уваги. Він, кажуть, щодня приходить у цей парк. У погоду й негоду.

1-ий СТУДЕНТ: — Хто ж він — дивак чи божевільний?

2-ий СТУДЕНТ: — І не дивак і не божевільний, а просто скрипаль, що заплутався в тенетах життя. Любить музику, грає, згадує молодість і так доношує вік. Що ж йому лишилось?

1-ий СТУДЕНТ: Він ще зовсім молодий. Дивись: обличчя наче в юнака.

2-ий СТУДЕНТ: — У цьому мусить бути якась таємниця, не інакше. Адже відколи його знають, він завжди однаковий на обличчі: на волосок не постарівся, тільки голова посивіла.

1-ий СТУДЕНТ: — Якби її підфарбувати, ще міг би крутити голови нашим панночкам.

2-ий СТУДЕНТ: — Звідки в тебе певність, що він і тепер не крутить? Не одна панночка потайки зиркає на нього, а що не переходить в агресію, то хіба з пошани для його сивої голови. Ось дивись, як та блондиночка стриже очима.

1-ий СТУДЕНТ (придивляючись): — А й справді.

2-ий СТУДЕНТ: — І Жданка Барнада не зовсім байдужа до нього.

1-ий СТУДЕНТ: — Жданка? Яка Жданка?

2-ий СТУДЕНТ: А та, з комерційного. Хіба ти її не знаєш?

1-ий СТУДЕНТ: — Не знаю.

2-ий СТУДЕНТ: — При нагоді познайомлю.

1-ий СТУДЕНТ: — Якщо в золотих рамках — добре, якщо ж ні — не роби заходів. Я мушу розумно одружитись.

2-ий СТУДЕНТ: — Не бійся, там є при чому погрітись.

1-ий СТУДЕНТ: — Ну, й завзявся музика! Таки не дасть спокійно посидіти. Слухай,

Петре, скажи йому, хай іде в притулок. Там зможе грати досхочу і життя легше доношувати, бо воно йому, мабуть, уже остогидло. Піди і порадь йому, будь ласка.

2-ий СТУДЕНТ: — І чому ти до нього причепився, як латка до нових штанів? Хай грає, доки не втомився, а втомиться — перестане. У притулок він не піде, він цього не потребує. Інколи співчутливі прохожі подають йому милостиню, але він не бере. Вклониться аристократично, подивиться, співчутливо посміхнеться і грає далі.

1-ий СТУДЕНТ: — Дивак! Прямо дивак! Але скажи, звідки в тебе стільки інформацій? Ти ж наче інформативне бюро...

2-ий СТУДЕНТ (посміхаючись): — Звідки інформації? Від тітки. В її мезанін снуються нитки з усього міста, пливе телеграма за телеграмою, повідомлення за повідомленням, приходять останні вісті, ранковий і вечірній випуски. Думаю, що навіть агентство Ройтера не могло б конкурувати з мезаніном моєї тітки... А вже коли зійдуться благочестиві дівині, тітчині шкільні товаришки, тоді за чайком починається "полоскання" знайомих, ближчих і дальших, приблизно до десятого покоління. Ні один хірургічний

ланцет не проникне так тонко й глибоко, як ніжний язичок моєї тітки або її подруг. А, звичайно, рубають ліс — луна котиться. Так і об мої вуха дещо оббивається...

1-ий СТУДЕНТ: — Видно, видно...

2-ий СТУДЕНТ (вдоволено сміється, по павзі): — Ми зайнялись іншою темою і відійшли від головної. Докінчи ж мені про той експеримент.

1-ий СТУДЕНТ (захоплено): — Експеримент був прекрасний! Кажу тобі — прекрасний! І вдався знаменито. Нас було з п'ятнадцятеро. Усі напружено стежили за рухами професора. В лабораторії запанувала тиша немов при священнодійнанні...

2-ий СТУДЕНТ: — Пробач. А хто керував?

1-ий СТУДЕНТ: — Професор Протон.

2-ий СТУДЕНТ: — Аа... під таким керівництвом експеримент не може не вдатись.

1-ий СТУДЕНТ: — Це ж майстер! Під таким саме керівництвом можна творити чудеса. Чудеса, Петре! І ми під його керівництвом були свідками, ба! співтворниками штучної радіоактивності.

2-ий СТУДЕНТ: — Цікаво, цікаво...

1-ий СТУДЕНТ: — Отже, ідучи за методом Жоліо Кюрі, ми бомбардували речовину альфачастинками радія, і, уяви собі, во-

на випромінювала деякий час позитро-
ни. Явище незвичайне! Словами не пере-
даси, треба було бачити. Кажу тобі, при-
ємно спостерігати. Прямо поезія! Най-
краща поезія!

2-ий СТУДЕНТ: — От до чого дійшла люди-
на...

1-ий СТУДЕНТ: — Людина! Людина в нашу
прогресивну добу — володар усесвіту.
Для неї нема вже таємниць ні на землі,
ні на небі. Вона їх розкрила, видерла
природі своєю працею і розумом. Лю-
дина, властиво, вже все дослідила, змі-
ряла, проаналізувала, обчислила і пороз-
кладала у відповідні шухлядки. Потре-
буеш чогось, відсунь тільки шухлядку
— і все, як на долоні. Ось що ми по-
трапимо! Ми потрапимо вигнати самого
Бога з вселенної. Бо, правду кажучи,
тут йому таки нема місця. Так, так, це
наша доба. Прекрасна доба! Доба ато-
мів і сили!

2-ий СТУДЕНТ (пропонуючи сигаретку): --
Прекрасна!

1-ий СТУДЕНТ (пустивши з насолодою ди-
мок): — Але той анахронізм (показує
на Скрипаля) цього не розуміє. Він, ма-
буть, ще мріє про райські яблука або
про храм священного Грааля. Галля!
Маестро! А не перестали б ви? Хай

скрипка відпочинє.

Скрипаль наче не чує. Замислений і натхненний, він не перестає грати, і ніжні звуки скрипки плывуть у передвечірні сутінки парку.

2-ий СТУДЕНТ: — Облиш його.

1-ий СТУДЕНТ (подратовано): — Фу, який недотепа! Недоносок минулої епохи! Маніякальне явище! Дивак!

2-ий СТУДЕНТ: — Дивак, а все-таки гарно грає...

1-ий СТУДЕНТ: — Гарно чи негарно, я в те не входжу. Він мене дратує. Дратує своєю бездіяльністю! Подумай тільки: яка користь з цієї людини? Кому вона потрібна? Отак ходити і тілікатити — це ж безумство. Краще б зайнятися чимсь конкретним.

2-ий СТУДЕНТ: Конкретним? А чим він конкретним займеться? Хіба комівояжерством.

1-ий СТУДЕНТ: — А хочби й комівояжерством. Справа реальна і більше користі.

2-ий СТУДЕНТ: — Ха-ха-ха!... Та ж він розгубив би свій крам. Або, скажімо, замість панчіх, пропонував би рукавички, запевняючи, що вони з найкращого найлону і на литці не пускають очка. Ні, друже, користі з нього не буде — він музика, скрипаль. І не його в цьому ви-

на. Завинив Бог: коли ліпив людину, йому забракло звичайної глини, і за порадою серафимів (це, здається, було перше шкідництво в історії людства) він домішав легенької серафічної глинки і так докінчив твір. Минали роки і століття, людина наповнила землю, і шкідництво серафимів почало виходити наверх: час від часу появлялися Леонардо да-Вінчі, Мікелі Анджело, Рафаелі, Шуберти, Моцарти, Паганіні... Можливо, і цей скрипаль є продуктом того самого шкідництва. Отже, лише його краще таким, яким він є.

1-ий СТУДЕНТ (махнувши рукою): — А, чорт з ним!

Коротка павза. Скрипаль грає. Згодом 1-ий студент різко насвистує мелодію фокстрота, 2-ий студент вистукує ногою. Повз них проходить яскравонафарбована паночка. Вона на хвилинку зупиняється, припалює сигаретку і, пустивши димок, кидає на студентів кокетливий погляд. Але студенти не звертають на неї уваги. Вона, ображено повернувши голову, відходить.

2-ий СТУДЕНТ: — Усю красу завдячує фарбі.

1-ий СТУДЕНТ: — Ні, вона досить гарна...

2-ий СТУДЕНТ: — Дожени і скажи їй це. Вона приплющить очі, мрійно всміхнеться до тебе, але в душі подумає, що ти ра-

- совий йолоп або типовий брехун. Бо жілки самі найкраще знають собі ціну.
- 1-ий СТУДЕНТ: — Дурниці плетеш. (Торкає ліктем товариша). А он, дивись, яка гарна панночка.
- 2-ий СТУДЕНТ: — Де? Котра?
- 1-ий СТУДЕНТ: — А та он, у товаристві якогось пана і пані. Порівнялися з липами. Бачиш?
- 2-ий СТУДЕНТ: — А, це панна Жданка.
- 1-ий СТУДЕНТ: — Жданка?
- 2-ий СТУДЕНТ: — У власній особі. З батьками.
- 1-ий СТУДЕНТ: — То ти й з батьками знайомий?
- 2-ий СТУДЕНТ: — Знайомий. А ти хіба не знаєш Барнадів?
- 1-ий СТУДЕНТ: — Ні. Не мав приємності.
- 2-ий СТУДЕНТ: — Його всі знають. Це відомий акціонер Плоештенських нафтоджерел. Пригадуєш: два роки тому була голосна афера у зв'язку з виявленням надужиття на шкоду Плоештенського нафтового товариства. Між його пальчиками заплуталось якось було двісті тисяч доларчиків — сума невеличка і кругла...
- 1-ий СТУДЕНТ: — Пригадую дещо з преси. Це він?
- 2-ий СТУДЕНТ: — Еге ж. А пані — це його

дружина, Докія Степанівна. Я з ними познайомився нещодавно над морем. Вони були на курорті, жили в сусідній віллі. Між іншим, Докія Степанівна дуже симпатична в товаристві.

1-ий СТУДЕНТ: — А панна Жданка?

2-ий СТУДЕНТ: — Також. Але трохи серафічна...

1-ий СТУДЕНТ (стишено): — Проте, цікавий об'єкт... Познайомиш мене з нею.

Проходять Барнади. Студенти вклоняються, Барнади відповідають на привітання, тільки Жданка наче їх не помічає. Вона зупиняється, слухає гру Скрипаля.

ПАНІ БАРНАДА: — Жданочко, не відставай.

ЖДАНКА: — Постіймо хвилинку. Він чудово грає...

Студенти іронічно переморгуються.

ПАНІ БАРНАДА: — Чим захоплюватись, доню?

ПАН БАРНАДА: — Вуличним музикантом, диваком.

ПАНІ БАРНАДА: — Ходімо!

ЖДАНКА: — Чудово грає... (Відходить).

1-ий СТУДЕНТ: — Скажу тобі — зовсім непоганий об'єкт... Познайомиш мене з нею. Обов'язково.

2-ий СТУДЕНТ: — Бачу, тобі на цьому дуже залежить.

- 1-ий СТУДЕНТ: — Залежить, не залежить, а вона мені таки підходить.
- 2-ий СТУДЕНТ: — А скрипаль?
- 1-ий СТУДЕНТ: — Який скрипаль?
- 2-ий СТУДЕНТ: А цей. Вона ж не байдужа до нього.
- 1-ий СТУДЕНТ: — Неправда.
- 2-ий СТУДЕНТ: — Як неправда, коли в архіві моєї тітки є відповідні інформації. Крім того, панна Жданка, повторюю, має в собі багато серафічності.
- 1-ий СТУДЕНТ: — Нічого серафічного в ній нема. Така ж, як і всі — з того самого матеріалу. Звичайний алюміній та й годі: бомбардуватимеш альфачастинками, випромінюватиме позитрони...
- 2-ий СТУДЕНТ: — За методом Жоліо Кюрі?
- 1-ий СТУДЕНТ: — Авжеж.
- 2-ий СТУДЕНТ: — Добре. Хочеш — познайомлю. Тільки коли і де?
- 1-ий СТУДЕНТ: — Нагод багато. От, скажімо, поїдемо в найближчу неділю над озеро, а там на пляжі ненароком наткнемося на сімейку Барнадів або на воді знайдемо каюком на каючок панни Жданки. Звичайно, тут прийдуть вибачення, усмішки, компліменти, потім розмова, берег, ти мене представляєш панні Жданці, її батькам, потім пропонуємо спільно проїхатись нашим каюком... Ну, небо, во-

да... До вподоби тобі така ідея? Панна Жданка, гадаю, їздить по озері каяком.

2-ий СТУДЕНТ: — Дуже часто. Голубим.

1-ий СТУДЕНТ: — Знаменито! Гляди ж, дотримай слова.

2-ий СТУДЕНТ: — Велика біда, як не дотримаю. Адже сучасні політики, як правило, не дотримують його.

1-ий СТУДЕНТ: — Ти ж не політик, до бісового батька!

2-ий СТУДЕНТ (посміхаючись): — Ну, добре, добре. В неділю будемо над озером.

1-ий СТУДЕНТ (дивлячись на годинник, про Скрипалю): — І не остогидне йому. Гей! Маестро! А не перестали б ви?

Скрипаль не звертає жодної уваги.

2-ий СТУДЕНТ: — Облиш...

1-ий СТУДЕНТ: — Ходімо. Його не переслухаєш. (Устає, потріпує рукавичками по долоні, і, насвистуючи, обидва відходять).

За парком озивається гучномовець. Скрипаль перериває гру і, спершись на скрипку, стоїть нерухомо, замислено. До лавочки підходить дідусь з бабусею. Сідають.

ГУЧНОМОВЕЦЬ (спочатку хрипла музика, потім пропаганда): — Панчохи — найлон

“ультрамод”! Тілесні, підтілесні, затілесні, міжтілесні, притілесні, відтілесні, дотілесні, беж. Рукавички в найбільшому виборі: замш, шевро, котяча шкірка, мавпяча, гадюча, крокодиляча, жаб'яча, черепаша, вовняні, бавовняні, плетені, в'язані, строчені, мочені, підшиті, підбиті і багато інших — усе по приступних цінах у “Гранд-Мезон”, по вул. Атомне ядро № 458.

ДІДУСЬ: — Скільки галасу... Скільки крику... (Закриває вуха долонями). Всю землю наповнили криком металу — ніде й душі відпочити...

ГУЧНОМОВЕЦЬ: — Жіноча конфекція найвищої якості.

Бабуся пильно прислухається.

— Шовки, атласи, тюль, піке, джерсі, жофре, маркізет, батист, крепдешин, мадеполам — крамниця “Весела танкістка”, по вул. Імені Кулеметчиків № 157. (Знову хрипла різка музика, гучномовець віддаляється).

БАБУСЯ: — Чуєш? А ти ніколи й не поцікавився цією крамничкою...

ДІДУСЬ (махнувши рукою): — Всю землю наповнили криком металу. Ніде й душі відпочити... (Поквапно встає). Ходімо, ходімо звідцільа.

Відходять. До пам'ятника котиться м'я-

чик, за ним біжить дівчинка. Піднявши м'ячик і посміхаючись, Скрипаль подає його дівчинці.

ДІВЧИНКА (здивовано): — Ти хто, дідусю?

СКРИПАЛЬ: — Я... дідусь, дитинко...

ДІВЧИНКА: — Аа, в тебе й скрипка... А що ти тут робиш? (Бере обережно м'ячик).

СКРИПАЛЬ (посміхаючись): — Ходжу і граю, дитинко.

ДІВЧИНКА: — А кому ти граєш?

СКРИПАЛЬ: — Пташечкам, метеликам...

ДІВЧИНКА: — А пташечки слухають тебе?

СКРИПАЛЬ: — Слухають, дитинко.

ДІВЧИНКА: — І метелики?

СКРИПАЛЬ: — І метелики.

ДІВЧИНКА: — А мені ти б не заграє, дідусю?

СКРИПАЛЬ: — Тобі заграє?

ДІВЧАНКА: — Еге.

СКРИПАЛЬ: — А що тобі заграє?

ДІВЧИНКА (кладає пальчик на уста, думає): — Колисаночку яку-небудь знаєш?

СКРИПАЛЬ: — Ні, не знаю.

ДІВЧИНКА: — А хіба тобі мама не співала?

СКРИПАЛЬ: — Співала, та забув.

ДІВЧИНКА: — Забув? Такий великий і забув?

Е, фе, дідусю... Забувати колисаночки..

СКРИПАЛЬ (гладить дівчинку по голові): —

А яку тобі колисаночку заграє, може я пригадаю?

ДІВЧИНКА: — Заграє, дідусю... заграє мені

“Люлі, люлі, мій маленький”. Пригаду-
еш її?

СКРИПАЛЬ: — Пригадую, дитинко.

ДІВЧИНКА (сплескує в долоні): — От і доб-
ре! Заграй, дідусю.

Скрипаль грає коłysанку. Дівчинка сідає
на ступінь пам'ятника, охоплює личко долоня-
ми і, дивлячись на Скрипаля, замріяно слухає.

Поволі спадає завіса.

ДІЯ ДРУГА

Апартаменти акціонера Барнади. Салон. Пан Барнада сидить вигідно у фотелі, читаючи газету. Жданка на канапі, обкладена книжками, студіює. Пані Барнада на столику розкладає пасьянс, хвилюється.

ПАНІ БАРНАДА: — Фу, яке невезіння! Немов хто наврочив. Ніяк не кладеться. Ану, ще з цього боку. Туз-пік, король, дама, валет... Король, бубнова дама, валет, десятка, дев'ятка, вісімка... вісімка... Ні, не виходить. Погано вимішані карти. А дай другою колодою (збирає карти, розкладає другу колоду). Туз, король, дама, десятка... Фу, як недоладно! А, скажімо, якби так переставити пікову даму (зłodійку!) і червову десятку. Цю — сюди, а ту — туди. Ось так. Раз, два, три, чотири... чотири... Що за біда! Таки не виходить. (Сидить хвилинку мовчки, дивиться в карти, пальцями перебирає по голові).

Жданка жбурляє книжкою об канапу, нервово встає, іде на балкон. Стоїть замислено, дивлячись у сквер, що по той бік вулиці. За

хвилину озивається скрипка. То Скрипаль грає уривок з "Концерту" Паганіні.

ПАН БАРНАДА: (відклавши газету, дивиться в напрямі балкону, опісля до дружини з докором) — Бачиш, Докіє? Знову повторяється та сама історія: кинула книжку і на балкон, а той непотріб зараз же їй тилілікає. Кажу тобі, це він робить на неї такий вплив.

ПАНІ БАРНАДА: (киває підтакуюче головою) — Завжди її картаю, прощу, переконую, а вона, знай, своє.

ПАН БАРНАДА: — Проте, цьому треба покласти край.

ПАНІ БАРНАДА: — Треба. Але що зробити? Я прямо безпорадна.

ПАН БАРНАДА: — Поміркуй, поміркуй над цим, Докіє. У тебе напевне способи знайдуться.

ПАНІ БАРНАДА: (хвилинку подумавши) — А якби її, Сержику, вислати в Одесу, до твоєї сестри. Свіжі враження, нове оточення, море — усе це зробить на неї інший вплив. Вона отряхнеться з туману романтики. Як на твою думку, Сержику?

ПАН БАРНАДА: — Це було б непогано. Тільки боюся, що вона, будучи під поблажливим оком сестри, зовсім не дбагати

про комерційний інститут.

ПАНІ БАРНАДА: — А може б її таки перевести в консерваторію? Вона ж так хоче бути співачкою. . .

ПАН БАРНАДА: (налякано) — Що ти, Докіє... Про це не може бути й мови! Я ніколи на таке не піду. Моя донька реально мусить підходити до життя. Не подавай їй на консерваторію найменшої надії, я тебе дуже прошу.

ПАНІ БАРНАДА: Я не подаю, Сержику. Навпаки, я їй завжди вибиваю дурне з голови, та, бачиш — без жодного результату. Вона — вперте ося. Не гнівайся, в тебе вдалося.

ПАН БАРНАДА: — В тебе, в тебе . . . Ти тільки й умієш докоряти. От скажи, як знайти вихід з положення.

ПАНІ БАРНАДА: (хвилинку думає, потім підходить до чоловіка і стихено) — А чи не можна б його позбутися, Сержику?..

ПАН БАРНАДА: — Кого?

ПАНІ БАРНАДА: Та кого? Музиканта.

ПАН БАРНАДА: Гмм! Як?

ПАНІ БАРНАДА: А от підстроїти б йому якусь машинку. Скажімо, крадіж, убивство, підпал, знасилування. . . Або й узгалі його, так би мовити. . .

ПАН БАРНАДА: Але як це зробити?

ПАНІ БАРНАДА: — Знайдемо спосіб. Ось ска-

жу Василиці, щоб секретно закликала Савку Мугирева, а той уже дасть собі раду. Звичайно, невеличкий гонорар, за те матимемо спокій. Ну, як тобі здається, Сержику?

ПАН БАРНАДА: — Добре. Більш тисячі, думаю, Савка не візьме.

ПАНІ БАРНАДА: — Я йому й п'ятсот не дам.

ПАН БАРНАДА: (зловтішно підморгнувши) — Роби, Докіє, роби...

ПАНІ БАРНАДА: (відхиляє двері) — Василичко! Василичко!

ВАСИЛИНКА: (з глибини) — Слухаю, пані!

ПАНІ БАРНАДА: — Іди-но сюди!

ВАСИЛИНКА: (з порога) — Що, пані?

ПАНІ БАРНАДА: — Не шокай, а слухай, що скажу. (Стишено) Піди і поклич Савку Мугирева. Хай зайде в твою кімнату. Як прийде, скажеш мені.

ВАСИЛИНКА: — Свят-свят... пані... Отого антихриста? Я боюся його... Он про нього таке ходять, що страшно й казати... Він, кажуть, відкопав навіть небіжку Рахманську (царство їй небесне) і повиколупував усі золоті зуби...

ПАНІ БАРНАДА: (наказово) — Не базикай, а роби, що кажу!

ВАСИЛИНКА: — Але, пані, я боюся його. Він і похитом ходить, як розбишака.

ПАНІ БАРНАДА: — Нема чого боятись. Іди,

ВАСИЛИНКА: (хреститься і відходить) —
Свят-свят...

ПАН БАРНАДА: (переглядаючи газету) — По-
клич Жданку, Докіє. Вона гим волоцю-
гою вже зовсім захопилась.

ПАНІ БАРНАДА: — Жданко!

ЖДАНКА: — Слухаю, мамцю!

ПАНІ БАРНАДА: — Иди-но в кімнату.

ЖДАНКА: — Хвилиночку, мамцю.

ПАНІ БАРНАДА: (до чоловіка) — Чуєш? Отак
тобі завжди.

ПАН БАРНАДА: — Жданко! Иди в кімнату.

ЖДАНКА: (входить, сідає на канапі) — Ти
щось хотів, татку?

ПАН БАРНАДА: — Хотів сказати, що вулиця
почала тебе більш цікавити, ніж книжка.

ЖДАНКА: (здивовано) — Мене?... Вулиця?

ПАН БАРНАДА: — Тебе. Вулиця. Жбурнула
книжку на канапу і вистоюєш на бал-
коні. Доньці Барнади так непристойно.
Ти повинна це розуміти.

ЖДАНКА: — Я слухала музику...

ПАН БАРНАДА: — Яку там музику. Вулич-
ного музиканта. Його ніхто не слухає,
а як ти будеш так вистоювати на балко-
ні, на тебе будуть люди зглядатись. Це
надто романтично на теперішній час. І
взагалі я цього не бажав би...

ПАНІ БАРНАДА: (розкладаючи пасьянс) —
Ти розумієш татка?

ЖДАНКА: (по павзі) — Так. Я розумію і татка, і тебе. Я вас розумію. Мені вас легко зрозуміти. Але ви, бачу, або заглибоко вросли в сучасність і вам важко зрозуміти мене, або взагалі у вас нема такого бажання...

ПАН БАРНАДА: (з докором до дружини) — Ти чуєш?

ПАНИ БАРНАДА: — Жданко, що ти верзеш!

ЖДАНКА: — Я не верзу, мамцю, а кажу так, як воно є. Скажи ж: ти виявила для мене будь-яке розуміння, коли я тобі не раз казала, що хочу змінити студії. Сьогодні мені татко робить зауваження, що я жбурнула книжку на канапу...

ПАН БАРНАДА: (підкреслено) — І робитиму!

ЖДАНКА: — Я знаю. Але чи це щось допоможе? Адже, щоб вас задовольнити, я себе вже другий рік ламаю, ламаю насильно, але, бачу, — з цього нічого не вийде.

ПАН БАРНАДА: — Як-то не вийде?

ЖДАНКА: — Не вийде, бо моя душа не меркантильна --- ніяк не вкладається в рамки комерційного інституту. Я покину його. Я поступлю в консерваторію.

ПАН БАРНАДА: (налякано) — Що, що?!

ЖДАНКА: — Покину інститут, піду в консерваторію. Мене цікавить краса життя, а не торгівля ваша, повна брехні й злодійства.

ПАНІ БАРНАДА: — Жданко!

ПАН БАРНАДА: — І слухати не хочу! Вибий дурне з голови. Консерваторія нічого тобі не дасть, а комерційний інститут відкриє широко двері в життя. Ех, коли б я його мав! Побачили б, що являє собою містер Барнада...

ЖДАНКА: (вставши, поправляє волосся) — Інститут я покину.

ПАНІ БАРНАДА: — І не думай.

ПАН БАРНАДА: (сердито) — Не хочу й слухати! В консерваторію не підеш. Витрата часу — користі ніякої.

ЖДАНКА: (схвильовано) — Я не люблю торгівлі. Вона мене не цікавить.

ПАНІ БАРНАДА: — Жданко, ти не розумієш, що говориш.

ПАН БАРНАДА: — Захотілось романтики. Не ті часи. Забудь. Торгівля найкраща справа.

ПАНІ БАРНАДА: — Розуміється.

ЖДАНКА: (неначе ці слова не до неї) — Я за півгодини вернусь.

ПАНІ БАРНАДА: — А куди ти?

ЖДАНКА: — Проїдусь трохи за місто.

ПАН БАРНАДА (під ніс) — Не пускай машини на всю, так як ти вмієш.

Жданка відходить.

ПАНІ БАРНАДА: — Вона схвильована. Щоб хоч...

ПАН БАРНАДА: — Не бійся, вона править краще мене.

ПАНІ БАРНАДА: — Ну, бачиш, яка впертість.

ПАН БАРНАДА: — Кажу тобі, “гой” робить на неї такий вплив.

У дверях з'являється Василюк.

ВАСИЛЮК: (стишено, таємниче) — Пані... прийшов...

ПАНІ БАРНАДА: — Хто?

ВАСИЛЮК: — Хто ж? Той антихрист.

ПАНІ БАРНАДА: (щось шепче чоловікові, він підтакує. До Василюка) — Скажи, хай увійде сюди.

ВАСИЛЮК: — Пані... таку машкару сюди... Свят-свят...

ПАНІ БАРНАДА: — Не базікай, а роби, що кажу!

Знизнувши плечима, Василюк відходить, а за хвилину з'являється Савка Мугирев. Шапка набакир, руки в кишенях.

САВКА: (у дверях) — Ну?!

ПАНІ БАРНАДА: — Будь ласка, заходьте, заходьте.

САВКА: (іде широкими кроками до канапи, з розгоном сідає) — Закурить!

ПАН БАРНАДА: — Я не курю.

САВКА: — Тьфу! (До пані Барнади). Закурить!

ПАНІ БАРНАДА: (вимушено посміхаючись, бере зі стола коробку з сигаретками) — Прошу, Савко. Курить.

САВКА: (махнувши рукою) — Убрать! Требується гаванське сигаро.

ПАНІ БАРНАДА: (стурбовано) — Гаванське сигаро... Василюк! Василюк!

ВАСИЛЮК: (подивившись скося на Савку) — Слухаю, пані.

ПАНІ БАРНАДА: — Піди, котику, купи коробку гаванських сигаро. Тільки на одній нозі.

ВАСИЛЮК: — Кому?

ПАНІ БАРНАДА: — Не твоя справа. Иди.

ВАСИЛЮК: (нерадо відходить бубонячи під ніс) — Тому антихристові... гаманське сигаро... Голоवेशку з порохнявого кореня...

Пан Барнада нервово ходить по салоні, опісля вгрюзає у фотель і переглядає газету.

ПАНІ БАРНАДА: (сідає біля Савки) — Знаєте, Савочко, ми до вас маємо невеличку справу.

САВКА: — Водки!

ПАНІ БАРНАДА: — У цій хвилині... (вибігає

- Й незабаром вертається з пляшкою горілки на підносі, підсовує столик до Савки). Прошу, Савочко... Будь ласка...
- САВКА: (підіймає порожню чарку, заскалює око, глумливо дивиться на неї, потім шпарко кидає до порога) — Не годиться! Стакан!
- ПАНІ БАРНАДА: (вибігає в кухню, приносить склянку) — Прошу, Савочко... Пийте на здоров'я.
- САВКА: (наливає, пробує, спльовує) — — Покрепче у вас нема?
- ПАНІ БАРНАДА: (стурбовано розводить руками) — На жаль... Прийде Василянка, пошлю.
- САВКА: — Не треба (наливає, п'є).
Входить Василянка.
- ВАСИЛЯНКА: — Прошу, гаманські сигаро (подивившись скося на Савку, виходить).
- ПАНІ БАРНАДА: (ставить перед Савкою коробку сигаро) — Куріть, будь ласка. Ваші, гаванські...
- САВКА: (утершись, відкушує кусок сигаро, виплює і, припалюючи, курить) — Яка така справа до мене? Тільки коротко і ясно. Крутиїств терпіти не можу!
- ПАНІ БАРНАДА: (озирнувшись, стихшено) — Нам треба позбутися того... (кивок голови в напрямі балкону). Завжди грає. Докучив уже. Знаєте, якось так з ним...

Ну, скажімо, якби він десь подівся: . . .

САВКА: — Понятно. А нащот того? . . . (ворушить пальцями).

ПАНІ БАРНАДА: — Не бійтесь, не скривдимо — ми не з таких.

САВКА: — Тисячу карбованців.

ПАНІ БАРНАДА: — Ой, то багато, Савочко!

САВКА: — За менш і рук не став би пачкать.

ПАНІ БАРНАДА: — Але ж такі гроші . . .

САВКА: — Зате, робота буде чиста.

ПАНІ БАРНАДА: — Візьміть п'ятсот, Савочко.

САВКА: (наливає, п'є) — Ну?!

ПАНІ БАРНАДА: — Серж, ходи-но сюди.

ПАН БАРНАДА: (підходить до них) — У чім справа?

ПАНІ БАРНАДА: — Савка хоче аж тисячу карбованців.

ПАН БАРНАДА: — Такі гроші? То багато. Ні, то багато. Ми не можемо стільки.

САВКА: (встає, робить крок у напрямі дверей) — Не нада.

ПАНІ БАРНАДА: (ловить його за плечі) — Савочко, подождіть. Куди ви?

ПАН БАРНАДА: — Та подождіть, не гарячіть-ся.

САВКА: — Савка Мугирев не торгош! Сказав — слово свято!

ПАНІ БАРНАДА: — Сідайте, Савочко, сідайте . . .

ПАН БАРНАДА: — Сідайте-но.

САВКА: (сідає, бере сигаро, курить) — Ну?!

ПАН БАРНАДА: — Добре.

САВКА: — Кругла?

ПАН БАРНАДА: — Кругла. Докіє, принеси.

ПАНІ БАРНАДА: (виходить і за хвилинку вертається) — Ось вам, Савочко, уся тисячка... новенькими...

САВКА: (перелічивши) — Копійка любить щот.

ПАН БАРНАДА: (стишено) — Але ви вже виконаєте справу як слід...

САВКА: (вставши, ударив кулаком у стіл, гордо) — Савка Мугирев роботу виконує чисто!

ПАНІ БАРНАДА: — От і добре, Савочко...
От і добре...

ВАСИЛИНКА: (з порога) — Пане, панночка питаються, де машину поставити.

ПАН БАРНАДА: — Хай завезе в гараж.

ПАНІ БАРНАДА: — Я вас цими дзерима, Савочко... Сюдою краще... (виводить його).

ПАН БАРНАДА: — Василинко!

ВАСИЛИНКА: — Слухаю, пане.

ПАН БАРНАДА: (дає 10 карбованців) — На, купи собі гостинця.

ВАСИЛИНКА: (налякано) — Аж десять карбованців!... Так багато...

ПАН БАРНАДА: — Нічого, нічого. Сховай.

ВАСИЛИНКА: — Дякую, пане.

ПАН БАРНАДА: — Ага... Василюк, ти нікому нічого про Савку...

Кивнувши головою, Василюк ховає гроші за пазуху, виходить. Вертається пані Барнада, промінююча, весела.

ПАНІ БАРНАДА: (підбігає до чоловіка. підує)
— Серж, а може б ми проїхались за місто? Над озеро. А там моторовим човном шугнемо від берега до берега, подихаємо надозерною свіжістю. Буде приємніший сон, і ти не потребуватимеш приймати порошки. Їдемо, Серж?

ПАН БАРНАДА: — Якщо маєш бажання, можемо проїхатись. Дай розпорядження шоферові, а я тимчасом прослухаю біржові звідомлення (підходить до радіоприймача, включає; спочатку легка музика. потім звідомлення).

ПАНІ БАРНАДА: (відхиливши двері) — Василюк!

ВАСИЛЮК: (з глибини) — Слухаю, пані!

ПАНІ БАРНАДА: — Скажи шоферові, щоб зараз під'їхав з машиною.

ВАСИЛЮК: — Добре, пані.

Входить Жданка. Кидає нервово рукавички на канапу, виходить на балкон і мовчки дивиться в скверик. За хвилину озивається скрипка.

ПАНІ БАРНАДА: (підфарбовуючись) — Жданка!

ночко, поїдемо над озеро.

ЖДАНКА: (не відвертаючись) — Коли?

ПАНІ БАРНАДА: — Ось зараз, як тільки татко прослухає звідомлення.

ЖДАНКА: — Ні, мамцю, я не поїду. Їдьте самі.

ПАНІ БАРНАДА: — Чому, котику?

ЖДАНКА: — Погано себе почуваю. І мушу приготувитись на завтра до викладів.

Їх розмову переривають радіозвідомлення.

Жданка й далі слухає гру Скрипаля, а пані Барнада йде переодягнутись.

РАДІОПРИЙМАЧ: — Увага, увага! Передаємо біржові звідомлення, вечірній випуск.

Пан Барнада уважно слухає, добуває записник, записує.

— Вашингтон. Курс долара, нотований сьогодні вранці, — 4.30. Порівняно з учорашнім, завишкова тенденція.

— Лондон. Акції “Ойл-компані” впали на 2.5 процента. Спостерігається й надалі тенденція падіння.

— Київ. Курс карбованця в золоті, нотований вечірніми годинами, — 1,25 долара. Передбачається завишкування.

— Бухарест. Акції Плоештенського нафтового товариства зазнали раптового падіння. Це викликало на бухарестенській біржі паніку...

ПАН БАРНАДА: (виключає раптово радіоприймач, кидає недбайливо записник на столік і, заклавши руки назад, нервово ходить по салоні, замислений, стурбований) — Раптове падіння акцій! На біржі паніка! Паніка на біржі...

ВАСИЛИНКА: — Пане, шофер під'їхав.

ПАН БАРНАДА: (махнувши рукою) — Не треба. Хай заведе машину в гараж.

ВАСИЛИНКА: — У гараж...?

ПАН БАРНАДА: — Еге, в гараж. Так і скажи.

Знизнувши плечима, Василинка виходить. З'являється пані Барнада у візитовій сукні.

ПАНІ БАРНАДА: — Я готова, Серж. Їдемо. Жданочко, а ти ж чому стоїш? Іди переодягнутись — їдемо.

ЖДАНКА: — Я не поїду.

ПАНІ БАРНАДА: — Ну, ну, не вередуй.

ПАН БАРНАДА: — Лиши її, Докіє, — не їдемо.

ПАНІ БАРНАДА: — Як? Чому не їдемо?

ПАН БАРНАДА: — У мене плани так змінились, що я не можу. Я ось зараз телефоную в бюро авіоліній і замовляю білет назавтра. О дев'ятій вранці мушу бути в Бухаресті.

ПАНІ БАРНАДА: (налякано) — Що з тобою, Серж? Що сталося? Ти серйозно чи жарти строїш? Отак ні з сього ні з то-

го... Я тебе не розумію, Серж.

ПАН БАРНАДА: — Серйозно, Докіє, зовсім серйозно. Я не можу гаяти ці хвилини. Завтра о дсв'ятій мушу бути в Бухаресті. Неодмінно.

ПАНИ БАРНАДА: — Але що сталося? Кажи, Бога ради...

ПАН БАРНАДА: (трагічно) — На бухарестенській біржі паніка! Паніка, Докіє! Раптове падіння акцій Плоештенського товариства! Це ж катастрофа! Катастрофа, Докіє!

ПАНИ БАРНАДА: — Ой, Боже! Серж, ти правду кажеш?

ПАН БАРНАДА: (киває сумовито головою) — Правду...

ПАНИ БАРНАДА: — Так ось чому мені пасіанс не клався. Я прочувала, що буде якась неприємність. (трагічно) О, Боже, за що така кара! Раптове падіння акцій! То страшно! Я знову мала б бути тільки купчихою, тиснути гріш до гроша, щадити... Знову дороблятися... Серж, я цього не переживу!

Павза. За вікном звуки скрипки. Жданка на балконі. Вона заслухана в музику.

ПАН БАРНАДА: — Заспокійся, Докіє. Не створюй передчасно такої чорної картини. Гадаю, дихові власться запобігти,

тільки треба негайно діяти. Діяти всупереч законам, байдуже, чи вони Божі чи людські! Діяти: скоро і рішуче! Не зважаючи ні на кого і ні на що! (стишено, шипляче) Щоб тільки втримати себе на поверхні... І я діятиму, Докіє! Діятиму так, як у часі минулого процесу. Хай хтось під колесом, аби я на колесі...

ПАНІ БАРНАДА: — Дій, голубчику, дій! Не щади нікого. У тебе ж жінка і дитина. (ласкаво) Дій, дорогий Сержику, дій... (цілує його).

ПАН БАРНАДА: (зворушено) — Дякую, Докіє. Дякую. Ти все розумієш. Ти сучасна жінка. Ти гідна носити ім'я Барнади...

ПАНІ БАРНАДА: — Отже, телефонуй, Сержику, в бюро і лягай відпочити, а я прилагоджу все в дорогу. (співчутливо) Бідний мій... Утомися, нахвилюєшся... Телефонуй, голубчику, і йди відпочити.

Жданка починає співати під скрипку.

ПАН БАРНАДА: (докірливо) — Полюбуйся...

ПАНІ БАРНАДА: (подратовано) — Жданко, перестань!

Жданка, подивившись на матір, обриває спів.

ПАН БАРНАДА: (цілує дружину) — На добраніч, Докіє.

ПАНІ БАРНАДА: — На добраніч, Сержику (по павзі). Василинко! Василинко!

ВАСИЛИНКА: — Слухаю, пані.

ПАНІ БАРНАДА: — Завтра подаси панові снідання о п'ятій: яечка нарідко, кофе із сметаною і французька булка з маслом. Шинки не давай, а як пан проситиме, скажи, що нема свіжої. Пам'ятай же. Бо як захворіє пан, ти відповідатимеш. Зрозуміла?

ВАСИЛИНКА: — А як пан зайдуть сюди і побачать, що є свіжа, тоді хто буде брехуном?

ПАНІ БАРНАДА: — Ну, ну, не базікай, а роби, що кажу. Шофера повідом, щоб підїхав о шостій (сідає за столик, розкладає пасіанс). Дама, валет, десятка . . . Десятка-п'як. (тримає карту в руці, думає, потім нервово). Жданочко, зачини двері! Той тиліліка мене вже дратує!

ЖДАНКА: — Мамцю, тебе дратує музика? Така музика може дратувати?

ПАНІ БАРНАДА: — Не розводь мені філософій. Зачини двері.

Жданка зачиняє двері, сідає на канапі, перелистовує книжку. Музика за вікном стихає. За хвилину в передпокої озивається дзвоник,

Василинка йде відчинити.

ВАСИЛИНКА: — Хтось дзвонить, пані.

ПАНІ БАРНАДА: — Скажи, що пана нема вдома.

ВАСИЛИНКА: — Розуміється Ще вчора виїхали.

ПАНІ БАРНАДА: — Еге ж.

Входять студенти.

2-ий СТУДЕНТ: — Непрошені гості.

ПАНІ БАРНАДА: — А-а, дуже приємно, дуже приємно... Заходьте, панове.

1-ий СТУДЕНТ: (вітаючись) — Пробачте, Дюккіє Степанівно, що так часто докучаємо.

ПАНІ БАРНАДА: — Навпаки, нам дуже мило. Будь ласка, сідайте. Жданочко, покнинь книжку — товариші прийшли.

ЖДАНКА: (відкладає книжку, вітається) -- Сідайте, будь ласка.

2-ий СТУДЕНТ: (галантно) — Дозвольте біля вас. Ось тут.

1-ий СТУДЕНТ: — А я з цього боку. Можна?

ПАНІ БАРНАДА: — Жданочко, котику, відчини двері на балкон. Щось душно.

ЖДАНКА: — Ти ж казала зачинити.

ПАНІ БАРНАДА: — Казала, бо той волоцюга вже грав мені на нервах. Знаєте, панове, він прямо нас переслідує. Грає й грає, і кінця тому нема.

1-ий СТУДЕНТ (іронічно) — Може, його гра

- розрахована на те, щоб зробити комусь
приємність. От, скажімо, панні Жданці...
- ЖДАНКА: — Не знаю, чи вона на те розра-
хована, щоб зробити меніприємність,
але я слухаю її з насолодою, бо в ній
є те, чого ще не заглушив повсякденний
гуркіт машин і оскаженілий рев металу.
- 1-ий СТУДЕНТ: — Може й так. Є різні смі-
ки... Для мене, наприклад, найкращою
музикою — рух молекул, одвічна сим-
фонія атомів, стукіт серця, що жене кров
по артеріях організму. Це явища кон-
кретні і зрозумілі. А музика... Я можу
обійтись без музики.
- ЖДАНКА: (іронізуючи) — Значить, ви герої.
Ви логічне явище сучасності. Таким, як
ви, сьогодні належить світ, а завтра, мо-
жливо, належатиме він вашим нащадкам
— сталевим роботам, що в їх скон-
струюєте і одушевите пружиною й елек-
трострумом. Що ж, ви — бог, ви — во-
лодар цієї епохи...
- 2-ий СТУДЕНТ: (вдоволено) — А що, дістав?
- 1-ий СТУДЕНТ: — Іронізуєте, панно Жданко.
- ПАНІ БАРНАДА: — Жданочко... я тебе про-
шу...
- ЖДАНКА: — Не іронізую, а тільки мислю ва-
шими категоріями. Немило вам слухати?
- ПАНІ БАРНАДА: — Жданочко, будь ласка...
- 2-ий СТУДЕНТ: (піднявши два пальці) — До-

кіє Степанівно, звертаюсь до вас як до голови, дозвольте слово. Я дуже коротко.

ПАНІ БАРНАДА: — Радо слухаємо. Говоріть, пане Петрусю.

2-ий СТУДЕНТ: — Щоб не порушувати традиції цього дому — хай тричі благословенний він буде і припинити палкий диспут гарної Рахілі з божком нашої епохи, пропоную перейти від слів до діла — заграти в бриджа. Хто за — підняти праву руку, хто проти — ліву ногу. Один, два, я третій. А ви, панно Жданко, утримались? Так і запишемо. Отже, пропозиція пройшла (встає і робить жест). Прошу зайняти щасливі місця.

1-ий СТУДЕНТ: — Зайві заходи. Панна Жданка відмовилась, утрьох не будемо грати.

2-ий СТУДЕНТ: — Не можемо в бриджа, заграємо в покера — більше емоції.

ПАНІ БАРНАДА: — Ах, яка шкода, що спить Сергій Петрович. Це йому була б найбільша приемність.

2-ий СТУДЕНТ: — Що, може занедужав?

ПАНІ БАРНАДА: — Ні. Ліг раніше, бо вранці їде в Бухарест.

СТУДЕНТИ: — А, шкода, шкода...

Сідають за столик. Жданка виходить на балкон, дивиться в скверик, світло вулиці від-

бивається на її обличчі. Згодом починає грати Скрипаль.

1-ий СТУДЕНТ: — Відкриваю втемну.

ПАНІ БАРНАДА: — Ви на руці — за вами й право. Але я перекриваю втемну. Шість і дванадцять.

2-ий СТУДЕНТ: — Ооо! Висока температура...

1-ий СТУДЕНТ: — Входжу.

2-ий СТУДЕНТ: (скінчивши здавати, поволі розсовує ріжки карт) — Входжу і я.

ПАНІ БАРНАДА: (до 1-го студента) — Загравайте.

1-ий СТУДЕНТ: — Жду.

ПАНІ БАРНАДА: — Ждання хліба не дасть. Десять карбованців (кладе в банк гроші).

2-ий СТУДЕНТ: (обережно) — Крию.

1-ий СТУДЕНТ: — Десять і двадцять.

ПАНІ БАРНАДА: — Ух, яка гострота! (розсовує ріжки карт). Крию — нема рачи.

1-ий СТУДЕНТ: — До переможного кінця?

ПАНІ БАРНАДА: — Еге ж. А ви як думали?

2-ий СТУДЕНТ: (кидає карти на стіл) — А я в куші.

ПАНІ БАРНАДА: — Ну, хваліться, що маєте.

1-ий СТУДЕНТ: — Дві пари.

ПАНІ БАРНАДА: (згрібаючи гроші) — Стри!

1-ий СТУДЕНТ: — Хвилиночку, Докіє Степанівно... Не поспішайте...

ПАНІ БАРНАДА: — У вас же дві пари.

1-ий СТУДЕНТ: — Дві, але... однакові.

ПАНІ БАРНАДА: — Невже карета?

1-ий СТУДЕНТ: (вдоволено посміхаючись) --
Ви вгадали. Ось дивіться, які гарні че-
тири сокирки.

ПАНІ БАРНАДА: — Фуу... як вам не соромно
— псувати мені нерви... Так би й ска-
зали: — Карета. А то: — Дві пари...

Студенти сміються.

2-ий СТУДЕНТ: — Це нечемність.

ПАНІ БАРНАДА: — Ще й яка. Жданочко, ти
знову відчинила двері. Зачини, котику,
бо той волоцюга починає мені вже на
нервах грати.

1-ий СТУДЕНТ: (здавши картині і посміхаючись)
— За вами слово, Докіє Степанівно.

ПАНІ БАРНАДА: — Притемнила.

2-ий СТУДЕНТ: — Входжу.

З-за вікна вривається раптом галас і ве-
реск юрби. Він заглушує музику Скрипаля й
дедалі потужніше.

ПАНІ БАРНАДА: — Що це?

Студенти здивовано знижують плечима.

ГОЛОСИ З ВУЛИЦІ: — Брааво!...

— Брааво!...

— Хай живе!...

Юрба гуде. Оплески. Пані Барнада й сту-

денти вибігають на балкон.

ПАНІ БАРНАДА: — Що за маніфестація?

2-ий СТУДЕНТ: — Вождя якогось вітають.

1-ий СТУДЕНТ: — Ні. Це футболісти. Вони якраз сьогодні вертаються з міжнародних футбольних змагань. З Буенос-Айреса. Так, так. Було ж по радіо.

ПАНІ БАРНАДА: (впадає в захоплення, аплодує) — Браво!... Браво!...

СТУДЕНТИ: (аплодують) — Браво!... Браво!...

Жданка залишає балкон, сідає на каналі і сидить замислено.

ВАСИЛИНКА: (з дверей) — Пані, хтось дзвонить. Впустити?

ПАНІ БАРНАДА: — Подивися і запитай — хто?

ВАСИЛИНКА: (за хвилину) — Якийсь пан. Сивий, у чорному костюмі. Хочє бачитись з нашим паном. Кажє, пильна справа.

ПАНІ БАРНАДА: — Але хто він? Ти ж повинна була запитати.

ВАСИЛИНКА: — Кажє, представник нафтового товариства. З Бухареста.

ПАНІ БАРНАДА: (суєтливо) — Добре. Проси, проси. (до студентів) Ви мені пробачте, панове, на хвилинку — мушу збудити Сергія Петровича (виходить).

Вереск юрби віддаляється, вщухає. Студенти сідають біля столика. перекидаються картами, стихшено розмовляють.

1-ий СТУДЕНТ: (по павзі) — Щось не в настрої ви сьогодні, панно Жданко.

ЖДАНКА: — Так вам здається. У мене настрої, як і завжди.

1-ий СТУДЕНТ: — Я б цього не сказав.

2-ий СТУДЕНТ: — Це ми, очевидно, причиною... Правда, панно Жданко?

ЖДАНКА: (посміхнувшись) — Ви? Ні. Це так собі...

Входить незнайомий. Гарно складений, у візитовому одязі, аристократично тримається. За ним Василюк. Вона проходить через салон, іде в кухню.

НЕЗНАЙОМИЙ: (вклоняється) — Пробачте, вельмишановні панство, що наслідуюсь турбувати вас цією порою. Справи служби примушують мене до цього.

ЖДАНКА: — Заходьте, будь ласка. Прошу сідати. Татко зараз вийде.

НЕЗНАЙОМИЙ: (обкинувши салон дискретним поглядом) — Дуже вдячний. Дозвольте постояти. Але, якщо ваша ласка, скажіть зачинити двері на балкон. Мене прохопило трохи в літаку — боюсь, щоб не дістати хрипоті.

Жданка зачиняє двері. Входить пані Бар-

нада, за нею пан Барнада.

ПАНІ БАРНАДА: — Ждаючкo, чoму ти не попросила пана сiсти?

ЖДАНКА: — Я просила, мамцю.

НЕЗНАЙОМИЙ: — Не турбуютьсь, шановна пані. Я на хвилинку.

ПАН БАРНАДА: (простягає незнайомому руку) — Барнада. До ваших послуг.

НЕЗНАЙОМИЙ: — Дуже приємно. Називаюсь Маузер.

ПАН БАРНАДА: — Ви з нашoгo товариства?

НЕЗНАЙОМИЙ: — З товариства . . .

ПАН БАРНАДА: (нетерпеливо) — Щo, може неприємні вiстi?

НЕЗНАЙОМИЙ: — Неприємні? Нема вiстей приємних або неприємних. Вони всi однаковi, лише наш суб'єктивний пiдхiд до них каже розподiляти їх на приємнi i неприємнi. Ось, наприклад, коли б я вам сказав, що ваша телефонна лiнiя на двадцять хвилин виключена, i ви не можете подзвонити навіть на полiцiю, а при входах i виходах вашoї вiлли стоять мої люди, то, очевидно, така вiстка для вас була б неприємною, тодi як вона для мене — звичайне пoвiдомлення або й жест гарно вихованої людини . . .

ПАН БАРНАДА: — Пробачте, але я вас не розумiю. шановний пане . . .

Вимушено посміхаючись, пані Барнада розгублено дивиться то на чоловіка, то на незнайомого.

НЕЗНАЙОМИЙ: — А мені здається, що форма мого вислову зрозуміла і ясна. Гадаю, нема потреби двічі повторяти те, що вже було сказано.

ПАН БАРНАДА: (розгублено) — Будь ласка, сідайте... Сідайте, шановний пане. Я щось ніяк не второпаю, в чім справа...

НЕЗНАЙОМИЙ: — Невимовно влячний за гостинність, але дозвольте постояти. Я звик службові справи полагоджувати блискавично і настоячки. Цього вимагає тон доброго виховання і наша професія...

ПАН БАРНАДА: (сідає втомлено) — Докіє, серденько, подай порошок і склянку води... Моя голова нічого не варить...

ПАНІ БАРНАДА: (стурбовано) — Тобі недобре, Сержику?

НЕЗНАЙОМИЙ: — Ха-ха-ха!... Як скучно в цьому домі — примушують людину вертатись до старих заялзених шаблонів. Я того, страх, не люблю. Та нема ради. Дозвольте ж руки вгору (вихоплює пістоль і поводить по присутніх).

ПАН БАРНАДА: — Що це? Що це?!...

НЕЗНАЙОМИЙ: (наказово) — Руки вгору!

Усі налякано підіймають руки, крім Жданки, що спокійно сидить на канапі.

— А ви, гарна панночке? Закон для всіх один.

Жданка не звертає на нього уваги.

— Добре. Вас звільняю, тільки ні кроку з місця. (до пана Барнади) — А тепер, шановний пане, усе вам ясне і зрозуміле?

Барнада труситься і кліпає повіками.

— Мені потрібно десять тисяч в ефективі. Ви що на це?

ПАН БАРНАДА: — Нема... немає стільки...
Дам чек.

НЕЗНАЙОМИЙ: — Не люблю я банкових операцій: складні вони і повні формалізму. Чек лишіть іншим. Мені тільки десять тисяч — сума невеличка, і розійдемося у згоді. Ну, що, шановний пане?

ПАН БАРНАДА: — Нема... немає стільки...

НЕЗНАЙОМИЙ: — Не примушуйте мене порушити тишу в вашім домі. Ось, бачите, як блищить оцей пістоль?...

ПАН БАРНАДА: — Дообре... (хоче встати).

НЕЗНАЙОМИЙ: — Ні, ні, це зробить ваша пані. Шановна пані, потрудіться, тільки скоро (зиркнувши на годинник). Химерний час — тікає наче злодій. (позіхає)
Ех, скучно в цьому домі...

Пані Барнада встає з піднятими руками.

— Руки опустіть, шановна пані — так вам зручніше буде секретну касу відчинити (ключик у передній правій ніжній ліжка). А щоб не спокушували вас недоречні думки, пригадую: телефон не функціонує, під дверима мої люди...

Пані Барнада виходить. Павза. Незнайомий заповняє її насвистуванням арії тореадора з опери "Кармен". За хвилину вертається пані Барнада з пакетом банкнотів, мовчки вистягає його незнайомому, тримаючи ліву руку догори.

НЕЗНАЙОМИЙ: — Безмежно вдячний. Провіряти, думаю, нема потреби?

ПАНІ БАРНАДА: — Ні, ні, всі десять тисяч...

НЕЗНАЙОМИЙ: — От і добре. (сховавши гроші, пістоль, і вклонившись).

"Пробачте, пане, я образив вас,

Пробачте, дворянинові як личить.

Присутні знають, ви ж напевне чули,

Як скараний я хворістю тяжкою.

Все те, що я вчинив,

Чим вашу честь образив і природу

Я оголошую — було безумством" ...*)

Вбігає Василинка.

ВАСИЛИНКА: — Ой! Скрипаля вбили!...

Жданка зривається з канапи.

Завіса

*) Шекспір — "Гамлет".

ДІЯ ТРЕТЯ

Ліс. Сонце продирається крізь листя скісною смугою і творить на фоні зелені мерехтливу гру барв. Десь здалеку доноситься "Концерт" Паганіні. Невидимий хор лісу виводить під скрипку ніжний мурмурандум. Згодом симфонія лісу потужніє, росте, і в моменті, коли відчувається маєстат лісу, лунають вигуки жіночих і чоловічих голосів. З наближенням вигуків умовкає ліс, потім скрипка. З-поміж дерев виходить пані Барнада із срібним кошачком, в який збирає суніці. Вона весела, повна життя.

ПАНІ БАРНАДА: (гукає) — Серж! Сержику!
Иди сюди. Тут повно суніць!

ПАН БАРНАДА: — Агов! Іду, Докіє! Іду!

ПАНІ БАРНАДА: (обпершись об дерево, витягає пудерничку, припудрується) — Капосне листя. — геть пообтрушувало пудру. Оо... а тепер зовсім інакше. Сержику!

ПАН БАРНАДА: (виходить з кущів) — Ось я. Не кричи. Позаплітало, що й продерти не можна. Фу, паскудство!

ПАНІ БАРНАДА: — Дивись, Сержику, скільки я назбирала. Ти напевне стільки не маєш.

ПАН БАРНАДА: (посміхаючись) — А от і маю. . .

ПАНИ БАРНАДА: — А покажи.

ПАН БАРНАДА: (прикривши кошичок рукою) — Не покажу — наврочиш.

ПАНИ БАРНАДА: (манірно) — Серж. . . так про свою жінку. . .

ПАН БАРНАДА: — Ну, ну, не гнівайся. Дивись.

ПАНИ БАРНАДА: — Ото стільки? . . .

ПАН БАРНАДА: — Стільки. Давай і ті висиплю тобі, бо щось не збирається. Отак, знаєш, ходжу і, замість про суніці, усе думаю, чи не взяти б в оренду (або й купити) цей ліс. Це ж золота жилка! Дивись, який матеріял: дуби, грабина, берест, клен, береза. А там, по той бік річки — сосна одна в одну, як стріла! У підкові, де вигинається річка, побудувати б, скажімо, завод - комбінат, пустити на весь пар і рви! Шпали для залізниць, півфабрикати для виробу меблів, розуміється, на експорт, як-от: у Туреччину, Грецію, Угорщину, Єгипет, а то й в Аргентину, де лісоматеріял на вагу золота. Як на твою думку, Докіє?

ПАНИ БАРНАДА: (Захоплено) — Ти в мене геніяльний Сержику! Це було б чудово. . .

ПАН БАРНАДА: — А крім того, можна б виробляти і пасту, і сірники, і папір, і добувати дубовий екстракт для чинбарства.

Тисячі виробничих процесів можна б застосувати, а все це — копійка. . .

ПАНІ БАРНАДА: (цілує його) — Ти в мене геніяльний, Сержику!

ГОЛОСИ З ЛІСУ: — Угуу-у! . .

ПАНІ БАРНАДА: Угуу-у! Жданочкоо! . .

ЛУНА ЛІСУ: — Угуу-у! . . Жданочкоо- . . .

ПАНІ БАРНАДА: — Іди сюди!

ЛУНА ЛІСУ: — Сюди. . .

ПАН БАРНАДА: — Що ж, Докіє, робити заходи в справі лісу?

ПАНІ БАРНАДА: — Роби, Сержику, роби. Тільки чи дістанеш контракт — це ж справа з державою. Ліс же державний.

ПАН БАРНАДА: — Е, знайдуться способи, аби гроші. Гроші — універсальний ключ, що відчиняє всі двері, навіть камінні.

З кушів виходять студенти.

І-ий СТУДЕНТ: — Аа. . . панство тут. А ми трималися понад річкую. Думали, що й ви тудою йдете.

ПАНІ БАРНАДА: — А де ж Жданочка?

2-ий СТУДЕНТ: — У самому хвості, відстала.

ПАНІ БАРНАДА: — Назбирала багато суніць?

2-ий СТУДЕНТ: — Здається. нічим похвалитись. Ось і кошичок віддала мені.

Осторонь, стинаючи паличкою папороть, 1-ий студент стишено розмовляє з паном Барнадою.

ПАНІ БАРНАДА: — А в що ж вона збирає?

2-ий СТУДЕНТ: — У козуб.

ПАНІ БАРНАДА: — В який козуб?

2-ий СТУДЕНТ: — У ліщиновий. Зробила собі ліщиновий козуб та й збирає в нього. (іронізуючи) Каже, що в такий кошечок, як цей, можна збирати жучків на міських бульварах, а в цьому чудовому лісі, де стільки музики й молитви — тільки в козуб.

ПАНІ БАРНАД: — Жданочкоо!..

ЛУНА ЛІСУ: — Жданочкоо...

ЖДАНКА: -- Угуу-у!...

ПАНІ БАРНАДА: — Ми йдемо!

ЛУНА ЛІСУ: — ... демоо-о...

1-ий СТУДЕНТ: (весело) — Панство! Пропоную зійти вниз, до річки, там посидимо на березі, перекусимо, подихаємо запахом соснини та й будемо поволі добиратись на лісничівку до лімузина. Бо ще, чого доброго, з'явиться декламатор Шекспіра і скаже:

“Пробачте, пане, я образив вас,

Пробачте, дворянинові як личить”..

ПАН БАРНАДА: (з острахом) — Не викликайте вовка з лісу...

ПАНІ БАРНАДА: (озирнулась довкола) — Жартуйте, жартуйте, тут каси нема — чим будемо платити?

2-ий СТУДЕНТ: — Будьте спокійні, Докіє Степанівно. То колись нападали в лісах, ще

тоді, як злодії боялись гріха, боялись дивитися жертві в очі, щоб у них не побачити Бога. Тепер настільки ми прогресували, що нас нападають уже на вулицях міст, у театрах, у наших квартирах, а навіть у церквах.

1-ий СТУДЕНТ: — І правильно! Прогрес!

ПАНІ БАРНАДА: — Ходімо, ходімо... Жданочко! Ми йдемо!

Відходять. Позаду всіх 1-ий студент. Він співає, 2-ий студент йому підсвистує.

1-ий СТУДЕНТ:

Колби, цинк, пахоші кислот,
Лябораторіє моя!
Тобі співаю пісню я,
Мій атомгімн -- хвалу висот.
Колби, цинк, пахоші кислот... .

Коли втихає пісня, десь у глибині лісу пронизливо скрегоче сорока. Опісля павза, тиша. Здалеку чути "Концерт" Паганіні. Входить Жданка, збираючи суніці. Почувши музику, деякий час вслухається в неї.

ЖДАНКА: — Паганіні... "Концерт"... (при-
слухаючись) Хто це? Так грав тільки
скрипаль... .

Скрипка втихає. Хор лісу продовжує симфонію:

— Він іде сюди... Сховаюсь за дерево
(ховається).

Входить Скрипаль. У чорній пелерині, сиве волосся спадає на плечі, обрамовуючи молоде натхненне обличчя. . . Гасне останній промінь, западає сутінь, крізь листя продирається місячне сяйво. Мовкне ліс. Тиша. По хвилині Скрипаль починає грати "Нюктюрн" Бородіна. Знову озивається ліс співом, повним маєстату. Жданка не панує над собою. В захопленні:

— Невже це дійсність? . .

СКРИПАЛЬ: (перериває гру, вмовкає ліс) — Дійсність, гарна дівчино. Справжня дійсність. Дивись: дерева, квіти, синь неба, пливе місяць. . . (підходить до Жданки).

ЖДАНКА: (відступає крок назад) — Ти дух чи людина? Я боюся тебе!

СКРИПАЛЬ: — Не дух я й не людина. Я — скрипаль. Не бійсь мене — кривди я не заподію.

ЖДАНКА: (придивляючись, потім зворушено) — Скрипаль! . . . (сахається назад). Ні, не скрипаль. Скрипаля вбили. . .

СКРИПАЛЬ: (посміхаючись) — Скрипаля вбили. . .

ЖДАНКА: — Ти дух! Я тебе боюся!

СКРИПАЛЬ: — Не бійтесь духів, бійтеся людей.

ЖДАНКА: — Людей боятися?

СКРИПАЛЬ: — Людей. Бо в них немає серця, тільки розум. Серце віддали вони моторам.

ЖДАНКА: — Моторам?

СКРИПАЛЬ: — Моторам, що розтинають простір, ревом наповняють землю і женуться в безвість.

ЖДАНКА: (розпачливо) — Угуу-у!..

СКРИПАЛЬ: — Не кричіть. Не тривожте лісової тиші.

ЖДАНКА: — Я йду.

СКРИПАЛЬ: — Подождіть ще, панно Жданко, хай місяць впливе насеред неба — видніше буде йти.

ЖДАНКА: (здивовано) — Звідки вам відомо, що мені наймення Жданка?

СКРИПАЛЬ: — Я чув не раз — вас ваша мама називала цим ім'ям.

ЖДАНКА: — Ви цікавилися мною?

СКРИПАЛЬ: (посміхаючись) — Не гнівайтесь — так. Я вас уже років десять знаю, ще як ви дівчинкою були. Пригадуєте: повз вашу віллу проходив незнайомий з валізкою в руці. Був гарний день. Весна. Під вікнами цвіли дерева, під ногами слався м'який моріжок, дзвенів рояль з сусіднього вікна... Ви сиділи на лавочці тримаючи обіруч книжку (можливо, й недозволену ще вам — ви підлітком були). Прохожий запитав вас, де вулиця Блакитний Промінь, ви швидко сховали книжку позад себе, зашарілись, наче б вас зловлено на гарячому вчинку, і, про-

стягнувши руку в напрямі Площі Миру, сказали: — Там. Пригадуєте, панно Жданко?

ЖДАНКА: — Пригадую. Це ви були тим про-
хожим?

СКРИПАЛЬ: — Я — зайва людина у вашому
місті, приبلуда і дивак (по павзі) Ви
втомились. Дозвольте, сядемо на он-тім
виверті.

Сідають. Жданка тримає в руках козуб,
Скрипаль кладе скрипку собі на коліна і зами-
слено дивиться на Жданку, неначе хоче щось
відсвіжити в своїй пам'яті.

ЖДАНКА: (прикриваючи лице долонями) —
Не дивіться так, скрипалю... (по павзі).
Боже! Навколо розіслалась ніч, а я сама
в лісі... Що мама скаже? (зіскочивши з
виверта, кидається бігти, Скрипаль ло-
вить за руку, притримує, вона пручаєть-
ся. Налякано): Пусти мене, духу лісовий!
Пусти! Я боюсь тебе!

СКРИПАЛЬ: (заспокійливо) — Не бійтесь,
панно Жданко. Я не дух. Я скрипаль...

ЖДАНКА: — Живий скрипаль?..

СКРИПАЛЬ: — Живий. Умирати я ще не про-
бував. Ось візьміть мене за руку.

ЖДАНКА: (обережно бере Скрипаль за руку).
— Тепла...

СКРИПАЛЬ: — От бачите. А ви з мене духа робите.

ЖДАНКА: — Але ж скрипалю вбили. В скверіку. Там труп його знайшли під пам'ятником, ножем пробитий.

СКРИПАЛЬ: — То була помилка: мали вбити мене, вбили іншого.

ЖДАНКА: — Не вас убили в скверіку?

СКРИПАЛЬ: — Ні.

ЖДАНКА: — А кого?

СКРИПАЛЬ: — Іншого дивака, що наслідував мене. І це, здається, був його трагічний дебют.

ЖДАНКА: — Ви правду кажете, скрипалю?

СКРИПАЛЬ: — Правду, панно Жданко.

ЖДАНКА: (сідає на пенюк) — Заграйте мені скрипалю. Заграйте "Сереналу" Шуберта...

Скрипаль грає "Сереналу" Шуберта. Співає ліс. Жданка заслухана.

СКРИПАЛЬ: (скінчивши, з сумом у голосі) — Листя пучнявіє росою, ліс западає у сон, місяць піднявся у блакить. Час відрубує хвилини, скорочує життя. Безжалісно і невблаганно. Бо він — час... Ходімо ж, панно Жданко, я проведу вас на лісничівку. Там чекає лімузин і мама хвилюється за вас. Пора - бо вже додому.

ЖДАНКА: (вставши) — А ви, скрипалю?

СКРИПАЛЬ: — Я...? Відпочивши в цьому лісі,
я знову вернусь у місто, що гримить стал-
лю і бетоном, і гратиму, доки не напуч-
нявіє камінь звуками...

ГОЛОСИ З ЛІСУ: — Угуу у!... — Угуу-у!...

ГОЛОС ПАНІ БАРНАДИ: — Жданочкоо-о!...

ЖДАНКА: (насторожено) — Мене шукають.
Мамцю! Я тут!

СКРИПАЛЬ: — Чи не краще буде, як я піду
звідціль, ще доки мама ваша не прий-
шла?

ЖДАНКА: — Ні, ні, скрипалю, лишіться тут.

СКРИПАЛЬ: — Не знаю, чи це до вподоби бу-
де вашій мамі.

ЖДАНКА: — Лишіться, я вас прошу.

ГОЛОС ПАНІ БАРНАДИ: — Угуу-у! Жданоч-
коо-о!

ЖДАНКА: — Я тут!

ГОЛОС 1-го СТУДЕНТА:

Колби, цинк, пахощі кислот,
Лябораторіє моя!...

ПАНІ БАРНАДА: (вбігає, кидається до Ждан-
ки, цілує) — Котику мій! Що з тобою?
Я так нахвилювалась... Думала бог-зна-
що сталося... (помітивши Скрипаля, з
жахом) — А ви...? а ви добродію, що
тут...? Вас убили... Ви... ви...

СКРИПАЛЬ: — Я дух. Не займайте духів.

Входять студенти. Вони налякано дивляться на Скрипалю.

ПАНІ БАРНАДА: — Ходімо, доню! Ходімо відціля!

СКРИПАЛЬ: — Не поспішайте, шановна пані, дух кривди вам не загодіє.

Жданка з посмішкою дивиться на розгубленість присутніх, студенти стрижуть очима на Скрипалю і щось пошепки говорять.

ПАНІ БАРНАДА: (покрадьки перехрестившись)
— Ходімо, ходімо відціля. . .

ЖДАНКА: — Скрипалю, ходіть з нами.

Студенти нашорошено виструнчуються.

ПАНІ БАРНАДА: (швидко хреститься) —
Жданко, що з тобою? Він же небіжчик...
дух. . . Ходімо. На лісничівці татко нас чекає.

ЖДАНКА: — Ходіть, скрипалю. Поїдемо разом додому.

ПАНІ БАРНАДА: — Жданочко. . . Свят-свят. . .
Потягни ще з собою небіжчика.

СКРИПАЛЬ: (вклонившись) — Невимовно вдячний вам, панно Жданко, але, на жаль, не можу скористати з вашого запрошення. Небіжчикам з живими не по дорозі.

ПАНІ БАРНАДА: — Ні, ні, не по дорозі. Ви правду сказали. Ходімо, Жданочко.

ЖДАНКА: — Мамцю, скрипаль не небіжчик.

ПАНІ БАРНАДА: — Як не небіжчик? Небіжчик. Дух! Від нього віє холодом.

Студенти мовчки підтакують, Скрипаль посміхається.

ЖДАНКА: — Скрипаль не небіжчик, мамцю. Скрипаль живе. Ось він. Убили якогось маняка, що наслідував скрипаля.

Скрипаль вибухає гомеричним сміхом. Студенти дивляться на нього налякано, пані Барнада затуляє долонями вуха, її обличчя викривляється жахом. Жданка посміхається.

ПАНІ БАРНАДА: --- Не смійтесь так шалено!

СКРИПАЛЬ: (спокійно, з усмішкою) — Пробачте, шановна пані, за мій щирий сміх. Такого сміху варте життя. І ваше, і моє. Тільки оця скрипка понесе звуки у вічність.

ПАНІ БАРНАДА: (агресивно) — Що, що ви сказали? Мое життя варте сміху? Ах, ви нікчема! Ану, ще щось скажіть, то так і почекрижу лице нігтями. Не побоюсь, що ви небіжчик.

ЖДАНКА: --- Мамцю, скрипаль не небіжчик, і прошу тебе, не ображай його.

СКРИПАЛЬ: — Ні, ні, панно Жданко, я не ображаюсь.

ПАНІ БАРНАДА: — Не ображаєтесь? Тим

гірше для вас, видно, сорому вже не маєте.

ЖДАНКА: — Мамцю...

1-ий СТУДЕНТ: (скося зиркаючи на Скрипаль) — Ходімо, Докіє Степанівно. Лишіть його. Навіщо вам заводити диспут з небіжчиком?

2-ий СТУДЕНТ: — І справді. Він же небіжчик. Лишіть його. Ходімо звідсіля.

ПАНІ БАРНАДА: — Небіжчик, але нахаба! Мое життя в нього варте сміху.

ЖДАНКА: (хапається за голову) — Можна збожеволіти! Живу людину роблять небіжчиком:

СКРИПАЛЬ: — Не ливуйтеся, панно Жданко. В нашу лябораторно - атомну добу, добу насильства і брехні, живого зроблять вам небіжчиком, небіжчика — живим. Це чудеса нашої доби.

ПАНІ БАРНАДА: — Ходімо. На лісничівці татко нас чекає.

ЖДАНКА: — А скрипаль? ..

ПАНІ БАРНАДА: — Ти збожеволіла!? (бере Жданку за руку) Ходімо — пізно вже.

ЖДАНКА: — На добраніч, скрипалью.

СКРИПАЛЬ: — На добраніч, панно Жданко.

Відходять. 1-ий студент наспівує "Колби, цинк, пахощі кислот"... 2-ий студент підсвис-

тує йому. Коли втихає спів студентів, Скрипаль починає грати "Концерт" Паганіні. Співає ліс. У хвилині маєстату вбігає Жданка і кидається Скрипалеві на шию.

СКРИПАЛЬ: — Ждавочко! . . .

З а в і с а

Editorial Mykola Denysiuk
c. Curapaligüe 790
Buenos Aires, Argentina

Se terminó la impresión de
este libro el día 31 de Diciembre
de 1952 en los Talleres
Gráficos "Champion"
J. V. González 2375,
Buenos Aires

Printed in Argentina

65

500131

